

Hakikatın sesi

ilk gagauz gazetesi

“Aydınnık karannıkta şafk eder” (İoan, 1:5)

Prot. M.Çakir

2015 kasım ayı * № 10 (13)

Pelageya Filioglunun ilk kiyadı için

Dilimizi kim var nasıl korusun, kurtarsın, ilerletsin? İlk sırada – üretilenler hem yazıcılar. Açansa üretilen kendisi olêr yazıcı, onun misiyası taa da üretilen uura çıkêr.

Pelageya Filioglu verdi üretilenlik zanaatına otuz beş yıldan zeedâ. Nicâ biliner, üretilenler işlemler laflan, sözlân. Uroklara hazırlanarak, dayma lâzım olêr danışmaa folklor, literatüraya. Ama kimi kerâ hrestomatyalarda hem başka kitaplarda bulunmêr temaya uygun materiallar. Onuştan yok ne şaşmaa, ani bölâ durumnar da üretilenlerin çoju deneer kendisini yazıcılık uurunda. Kâr bölâ olmuş Pelageya Filioglunun da ecelindâ.

İncâ üzlü insan oldu için Pelageya Mihaylovna kıyışamardı tiparlamaa kendi yaratmalarını, hep savaştardı aşaa kalmaa, saklanarak kocasının gölgesinâ. Ama bitki-bitkiyâ, onun en yakın hem paalı insanları inandırdılar onu çıkışın insan arasına, da o verildi. Uzun yıllar boyunca toplanan denemelâr toplandı bir kapak altına, da duudu bir eni kiyat.

Kiyada girdi poeziya tekstleri (uşaklara hem büyüklerâ deyni peetlâr) düz yazılar (annatmalar, ştenariylâr).

Avtorun ömür kredosunu var nasıl açıklamaa onun sözlerinnân:

**Yaşamak, seni severim,
Herbir zamanı beenerim!**

Hakına, herbir sayfadan sansın saçêr insanlık, şafk, sevgi nuru. Yazıcıyka mayıllıklan annadêr okuyuculara sevgisi için – Ana-

Bobaya, uşaklara, dilimizâ, adetlerimizâ, paalı Bucak topraamıza. Belliki o seviner, açan var neyâ sevinmâ: naturanın güzelliinâ, insanların yalpınluna, hatırluna. Ama onun canı yanêr, gördükçâ kötü işleri.

Deyelim, var mı nasıl sevinmâ bu belaya, ani geldi başımıza bitki yıllarda – işsizlik hem parasızlık beterinâ insanlarımızın çoju gider yabancı taraflara:

Daalêr evceezlâr – aylâ bozulêr,

Gençlâr uzakta para kazanêr...

Hem başka bir problema: nesoy zor kayıl olmaa, ani dilimiz, bir taraftan, üretilenler hem ilerleer, ama, öbür taraftan, yıl-yıldan taa siirek kullanîlêr, unutulêr, karışêr başka dillêrlân:

Ana dilim, serbest kuşum!

**...Düünersin sän kafesindâ,
Okulların salt içindâ...**

İsteyerêk bizi utandırmaa, uyandırmaa, avtor teklif eder düşünelim hem sansın sesirgenelim bir taraftan, nicâ biz lafederiz gagauzça. «Açık dersâ analiz» hem «Ana dilindâ kolhoz topluşu» annatmalarında o kullanêr dilimizi ölä, nicâ biz çojuumuz lafederiz yaşamakta:

«-Bân istârdim sormaa, neçin detey, ani osenyu lâzım gitsinnâr şkolaya, kabletmeelâr sadââ? Biz gideriz işâ, onnar sa kalêrlar evdâ yalnız sami sebe predostavlêtsâ olêrlar, çto ugodno var nicâ natvorit etsinnâr, lüboy zarar».

Bölâ «şedevralarımı» okuyup, bilmeersin nâpmaa – gülmâ mi osa aalamaa mı? Avtorun canı acıyêr, ani şivilizaşıya, getirêrêk türlü eni uygunluklar, çok paalı işleri alêr elimizdân, siler aklımızdan.

Ah, olsa dönelim 150–200 yıl geeri, bakalım, nasıl yaşarmışlar, nasıl yaşarmışlar, nasıl lafedermişlâr bizim dedelerimiz. Bölâ bir fantazyalı rekonstruktşiyayı biz göreriz küçücük pyesada «Avşam

ayledâ XIX asirdâ». Bu kâamil ştenkacın personajı, ‘zaman maşinasının’ yardımınan dönüp evelki vakıtlara, duygulu hem bilgili gösterer okuyuculara «halk adetlerini hem pak gagauz dilini».

Hep o evelki vakıtlara danışêr annatma «Ay Boba Çakirlân sözleşmêk». Ana dilimizin eceli için düşünêrêk, P. Filioglu, istoriya faktına dayanarak, annadêr, nasıl birkaç gagauz gitmişlâr çak Kişinöva da yalvarmışlar şannı aydınadıcımıza, angısı o vakıtlarda henez başarmış ayozlu çalışmalarını, çevirsin bizim dilimizâ klisâ yazılarını.

Ayrı bir bölümdâ toplu «Bir bukavadan çekedân laflarlan annatmalar». Kaç laftan var nasıl kurmaa bölâ annatma? On, onbeş, hadi irmi olsun. Ama burada en kısa annatmada – 123 laf, ikincisindâ – 170, en uzununda sa – 472 laf! Literatüramızda bu eni bir janra. Pelageya Mihaylovna Filioglu da burada – «sefteci». Bir taraftan, bölâ annatmalar bir oyundur, ama, öbür taraftan, bölâ becerikli yazmaa deyni lâzım olmaa haliz laf ustası.

Birkaç laf dil zebillii için. Avtor becerikli, uygun erlerdâ kullanêr halk söyleşilerini: “tam-takır, kara bakır”, “nicâ buynuzsuz koyun”, “kız kundakta – çiiiz sandıkta”, “almanın iisini domuzlar iyârmiş”, “dilli düdük yapmaa”, “verendâ taa çok olarmış” h. b.

Sayêrim, ani bu uygun kiyat lâzım etişsin herbir şkolaya, neredâ üretilenlâr gagauz dilini, dönsün orayı, neredâ çok yıl zaamet etti hem ihlam buldu onun avtoru.

Petri ÇEBOTAR

“Gagauz şarabı” yortusu

Kasım ayının 5-7 günnerindâ Komratta investışıya forumu geçti, angısına katıldı 250 kişidân zeedâ. Kasım günündâ da meydanda “Gagauz şarabı” yortusu kutlandı.

Şarap fabrikaları, primariyalar, dolay administratşiyaları kurdu 28 çadır, angılarında hepsinâ ikram edârdilêr eni şarap, kaurma, kıvrıma hem başka millet imeklerini.

Adetâ görâ Başkan İrina Vlahın da çadırı vardı. Burada o, giyip gagauz keptarını, konakladı hepsi gelenleri.

Yortunun sonunda juri belli etti en ii şarap yapannarı, en ii kaurmayı ehm en ii çadırı. Şarap için peet yazannar da kendi yaratmalarını okudular. I eri paylaştı P. Moyses hem T. Marinoglu, II er V. Kopuşçu, III er dâ A. Karaseni.

Gagauz kultura merkezi 1 yaşında

Kurçu küüyündâ (Ukraina, Bolgrad dolayı) bulunan Gagauz kultura merkezi bir yaşını tamannadı.

Kasım ayının 7-dâ merkez konakladı musafirleri – bölgâ hem dolay deputatlarını, Gagauz Erindân gelân musafirleri, kurçuluları hem dolay küülêrdân yaşayannarı.

Nicâ annattı merkezin direktörü Olga Kulaksız, musafirlerâ tanıldı

merkezdâ sergilenên ekspонатlar hem biblioteka, angısında gittikçâ zeedelener kiyatlar.

Tanıtmıdan sora Kurçu küüyünün folklor kolektivi sevindirdi musafirleri gagauz oyunlarının.

Merkezin zaametçileri hazırlamışlar gözâl bir ikram, gagauz imeklerini. Kutlamalar sofrada devam ettilêr.

Kurçu Ukrainada bulunan büyük bir gagauz küüyü.

Hakikatın sesi

ilk gagauz gazetesi

“Aydınnık karannıkta şafk eder” (İoan, 1:5)

Prot. M.Çakir

Saygılı okuyucular! Siz var nasıl bulasınız “Hakikatın sesi” gazetesini Komratta (Saabinin Simasının Dişilmesinin adına klisedâ, Atatürk bibliotekasında, KDU bibliotekasında, “Knijnny ostrov” lavkasında. Kim isteer parasız kabletmâ gazetayı evâ ya da elektorn versiyasını - yazsın bizâ poçta adresini hem elektron adresini.

БЕСАРАБИЯЛЫ ГАГАУЗЛАРЫН ИСТОРИЯСЫ

1812 йыл – 5 колония: Дезгинджа, Казайаклия, Баурчи, Татар-Копчак хем Волканешти.

1814 йыл – 3 колония: Бешалма, Болбока хем Ташбунар.

1818 йыл – 3 колония: Чадыр-Лунга, Кириет, Еникёй.

1820 йыл – 4 колония: Авдарма, Джолтай, Томай хем Хайдар.

1821 йыл – 2 колония С а т ы л ы к - Х а д ж ы (Александровка) хем Димитровка.

1830 йыл – 2 колония: Башкёй хем Булгарийка.

Гагаузлар кабул етмишляр топрак боллуклан – хербир чорбаджыйа верилмиш 50 десетина топрак. Колонийалар кабул етмишляр топрак:

Курчи – 6000 десетина, Чешмекёй – 8164, Етулия – 3810, Каракурт – 9120, Ески-Тройан – 7000, Чадыр-Лунга – 7880, Кирийет-Лунга – 5100, Еникёй – 6840, Бешгёз – 4800, Конгаз – 6540, Бешалма – 6960, Болбока – 5760, Ташбунар – 8260, Башкёй – 8130, Комрат – 20100, Чок-Майдан – 6720, Дезгинджа – 9120, Казайаклия – 8702, Баурчи – 6420, Татар-Копчак – 7681, Волканешти – 11994, Сатылык-Хаджы – 5100, Димитровка – 6661, Табак – 4000, Авдарма – 5700, Джолтай – 3060, Хайдар – 4400, Томай – 7290, Булгарийка – 4600.

Баштан ерлешмиш 5000 фамилия. Джаннарын сайысы етиширмиш 40.000 джана. Гагаузлар, колонияларында ерлештигя, башламышлар ии ев дюзмяя, баа коймаа, фидан емиш

ичин дикмяя хем дя даа (докузунджу пайы)

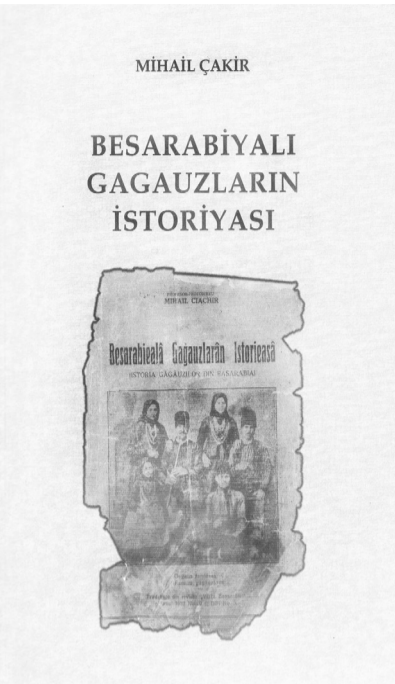
дикмяя бош ерлердя, чукурларда. Ен ии даа плантация дикмиш Комратта Иордан Койчу, дикмиш 100.000 даа фиданы. Гагаузлар хербир колонияйы донаттылар гёзля клисейлян. Колониялар бююдю, хем шинди Басарабийада йашээр йакын юз бин гагауз. Евелки гагаузлар гёстердияр кендилерини ии ишчи, ии чифтчи, ии бааджы, ии чорбаджы. Евелки гагаузлар ичин йазыджылар йазэрлар, ки гагаузлар р е л и г и я л ы к л ы , дийанетли, ии динни инсан. Гагаузларын адетлери гёзля:

1) оннар северляр гитмяя Иерусалимия Хаджылаа хем хаджы олмаа;

2) северляр Афона-Айнорога гитмяя хем дя башка монастырлары долашмаа Аллаха дуа етмяк ичин;

3) гагаузлар северляр (хертюрлю иш ичин) курбан йапмаа – хем жертва гетирмяя, йапмаа аналарын-бобаларын джаннары ичин: пунар, кёпрю, чёшмя, баашламаа ф у - к а р а л а р а , ююсюзлеря мал ени чорбаджылык ичин хем йапмаа хертюрлю иилик, гёстермяя херердя кардашлык, ии юреклик. Гагаузлар хакикат уз инсан, доорулуклу инсан, херердя гезер доорулуклан, узлуклан, чалышкан, фикирли, намузлу, вердии лафыны, вердии сёзюню тутэр, ии-ликчи, услу, раатлы инсан, дуйгулу, ии неетли, мусаафирджи, йолджулары кабул едер хем конуклээр хысымнарыны гиби,

диил тамах, сабурлуклу, дайанмаклы, вакидында ёдеер дежмаларыны,

борчларыны хем дя вакидында гетирерёдюнч алынмыш паралары хем дя хертюрлю такымнары. Гагаузлар еминнери басмээр, Аллахтан коркан инсандыр, клисейя гидерляр хер пазар карыларыннан хем ушакларыннан, хер сабах-авшам Ал-лаха дуа едерляр, хербир иш башлээрлар дуайлан. Генч гагаузлар чок икрам йапэрлар бобаларына, аналарына, дядуларына хем хербир ихтяра.

Гагаузлар айык, айык-лы инсаннар, рагы ич-меерляр хич, шарабы ичерляр катышык суйлан, карылар хем ушаклар шарап ериня ичерляр боза (ички, йапылы папшой унундан). Бирердя кавга олурса, осаат ихтярлар попазлан барабар хем дя примарлан барабар барышмак хем сыра йапэрлар. Евелки гагаузлар пек ии сыралы инсанмыш, онуштан гагаузлары йашамаа хем ишлемяя имдатлан кабул едярмиш булгарлар, урумнар, грекляр, молдованнар, руслар, османны тюркляр хем кяр татарлар

биля. Ии динниймишляр евелки гагаузлар, ама шиндики гагаузлар б а ш л а м ы ш л а р бозулмаа, Аллахы унутмаа, сарфошлук йапмаа, дини бракмаа, баптистлеря хем башка динсизлеря гечмяя хем кайыболуша, к ы с м е т с и з л ы а етишмяя...

Онуштан, ки евелки гагаузлар ии христианмыш, хализ ии динни ортодокс х р и с т и я н м ы ш , хич атылмазыш ортодокс религиядан хем гечмязмиш башка религияйа, сатмазыш джаныны, йашармыш узлуклан, доорулуклан – джюмля халклар оннары севярмиш, оннара инан вери(р)миш, икрам йапармыш. История сёлеер, ки гагаузларын хатырыны бакармыш урумнар Византияда, Грецияда, булгарлар Булгарийада, молдованнар Молдовада, ромыннар Роминияда, руслар Русийада хем Бесарабийада, кяр тюркляр – османны тюркляр чок инан, чок хатыр вери(р)мишляр хакикат гагаузлара. Пек фяна йапэрлар шиндики гагаузлар (генчляр), ани атылэрлар доорудиндя ортодокс религиядан хем дя йапылэрлар баптист, адвентист хем башка тюрлю сектант, аллахсыз комунист, зеря оннар бу кётюлюклян, бу фяналыклян утандырэрлар джюмля гагаузлары хем дя гётюрерляр оннары кысметсизляя, зорлуклара, белалара хем дя кайыболуша. Ихтиза гагаузлар корунсуннар б а п т и с т л е р д ы н , а д в е н т и с т л е р д ы н , комунистлердя, хертюрлю сектантлардан

хем динсизлердя, олсуннар хализ христиан бобалары гиби, аталары гиби евелки гагаузлар гиби, ки херердя хатыр булсуннар. Евелки гагаузлар вермишляр емин, ки дайма оладжеклар ортодокс христиан. Шиндики гагаузлар олмаз бассыннар боба еминини хем олмаз олсуннар сектант.

АНГЫ ЗААБИТЛЯР Й А П М Ы Ш Л А Р ГАГАУЗЛАРА ЧОК ИИЛИК ХЕМ ВЕРМИШЛЯР ОННАРА ЧОК ЙАРДЫМ БЕСАРАБИЯДА

Ен ииликли хем файдалы заабит гагаузлар ичин Молдованны Басарабийада йапымыш Диван бойары Балуш (Балш), ани таа 1770 башламыш кабул етмяя гагаузлары мошийаларына хем дя йардым етмяя оннара йапсыннар ен илкин-ки гагауз кююлерини Чадыр хем Орак Лапушна санджаанда, нередя гагаузлар йашамышлар 1770 йылдан 1819 йыладак, ачан гагаузлар бурадан гечмишляр Буджаа хем дя орада дюзюшляр ени колониялары Чадыр-Лунгайы хем Авдармайы. Чадырлы гагаузлар хем авдармалы гагаузлар шинди дя аннадэрлар ииликлян хем дя шюкюр едерляр заабитя Балуша онун ииликлери ичин. Сёзюет сёлеер, ки Балушун башка мошийаларында да йашармышлар гагаузлар – Сирет суларынын бойунда, нередя оннар Балуштан кабул едярмишляр хертюрлю йардым.

(Ётеси ёбюр номердя)
Прот. М. Чакир
1934 йыл

ZÜMBÜLLÜ BAALAR

Var Avdarmada bir er, an-gısına deerlär Bostan baaları. O bulunêr, girärkän Avdar-maya Komrat yolundan, şo-şenin sol tarafında. Taa evel vakıtlarda dädular, bezbelli, ilkin ektilär orada karpuz-lan kaun, da o betere kaldı o erin adı Bostan baaları. Ama bir elli-altmış yıl geeri o erdä büüyärdi bir gözäl hem kud-retli zaybir baaları. O çotuklar pek kaaviydi hem üzümneri pek iiriydi hem tatlıydı. Vardı kara zaybir, kuderka hem kara yalabık. Ozaman er taa dinne-nikti, o betere ölä zengindi o baaların bereketi. Bütün kü-üyün insanı beenärdi imäa o üzümnerdän.

Bostan baaları anıl-mıştı küü içindä, ama dil sat üzümnerinnän. Orada büüyärdi petrov üzümü, gü-ven, yaban gülü hem taa çok başka gümelär. Onnardan kaarä vardı çok fidan: alma, erik, ayva, zerdeli, armut, dut, ceviz. Netürlü ot ya da kır

çiçää yoktu orada? Fidannar-da sıklık çalardı kuşlar, göktä sabaalendän ötärdi cıvırlığa..

Sansın gagauzların bütün erinin zenginnii bümüştü burada. Okadar eşillik ze-billii, angılarının taa çoyunu ekmiştilär kendi ellerinnän bizim dädular. Masal gibi bir er, neredä geçti bizim küçük-lüümü. Ama o masalı bizä kendi çalışkannınan yapmış-tı onnar, kimä biz läazım şü-kür edelim, ani büünkü gündä basêrız bu ayozlu topaa.

Neçin benim aklıma geldi Bostan baaları? Var çok baş-ka gözäl erlär bu dünnedä. Küçükkän, açan işidärdim halk türkünün laflarını “Zümbüllü baalara, keçi pindi dallara...”, pek istäärdim görmää o zümbüllü baaları. Büüdüynän annadım, ani bän o zümbüllü baalarda bümüşüm. Büünkü gündä dä var Bostan baaları, ama o eski ayozlu, büülü baalar yaşêêr bi-zim üreklerimizdä. Bostan baa-ları – Zümbüllü baalar!

Bostan baaları

Baalarda buruk yolcaaz yukarı çıkêr,
Bir masal gibi erä seni getirer.
Zaybir çotuklar üklü üzümdän sarkêr,

Koyu maavi tenelär gündä yalabıyêr.
Burada büüyey ceviz, alma hem erik,
Hem türlü başka fidan hem dä eşillik.

Kuşlar fidanda çalêr herbir dalca-azda,

Göcenciklär kaçınêr eşil otçaazda.
Yaban gülün kokusu aklını alêr,
Bu fasıl koku bütün dolaya daalêr.
Bir açık erdä çıkmış kır çiçekleri,
Sansın resimi yazmış usta elleri.
Katinalık, güvännik brakmêêr hiç geçmää,

Savaşêrlar sivri dallan seni durgut-maa.

Yuvadan bir kuş fırlêêr, uçup erindän,

Petrov üzümü tikennän tutêr eteendän.

Orta yoldan aykurlêêr koyun sürüsü,
Cıvırlıgının göktä bitmeer türküsü.
Bostan baalarda çoyun geçti küçük-lüü,

Unutmaz seni onnar, kim bırda büüdü!

Aktardılar, sürdülär, yok eski baalar,
Neçin sana bastılar eni vakıtlar?
Çok gördüm bän dünnedä başka taraflar,

Bulmadım sendän gözäl, zümbüllü baalar!

Aleksandra KRİSTOVA

GERÇEK ZENGİNNİK NEDİR?

(ANNATMA)

– Nekadar fasıl kızmışın, mari Marisol. Annamêêrim seni. Neçin geldin senin gözäl Kaliforniyandan burayı nicä Peace Corps işçisi?

– Of, – cevap etti Marisol, – hep genä hem genä sorêrsın bu soruşu, Anna. Cevap et-medim mi artık?

İçini çekti. Masada daul etti parmaklarının.

– Bak, – devam etti Anna. – Yaşardın San Diegoda, ray kadar gözäl bir erdä. Okean var orada. Playj var. Gördüm foto. Siirettim film. Sän var nicä üzäsin her gün denizdä nicä deniz kızı.

Marisol güldü.

– Bak, – devam etti Anna. – Yaşamêêrız ölä, mari Anna. Çoyumuz läazım işleyelim nicä normal insan. Sendä varmış fantaziya benim erim için. Yaşamamız benzâmeer filmä.

– Olsun. Ama neçin geldin bizim fukaara erimizä açan vardı nicä kalasın senin zen-gin vatanında?

Marisol güldü. Aldı bir yu-dum çay.

– Anna, – cevap etti, – senincä para pek önemni bir iştir, diil mi dooru?

– Elbetki! – karşılık etti Anna. – Bän pek isteirim gide-yim Rusyaya yada Amerikaya, taa islää yaşamak yaşayayım deyni. Burada kötü ekonomik situaşıya var, islää iş yok...

Marisol güldü genä.

– Annêêrim, ama bizdä var bir söyleyiş: “Paraylan mutlu-luk satın alınmaz”. Bän dä ekleyecäm bunu: “Paraylan var nicä satın alasın mutsuz-luu”. Annadın mı?

– Yok.

– Bak. Benim var çok dos-tum, kızlımdan, ani öldü osa kapana atıldı. Bilersin mi ne-çin?

Anna kafasını salladı.

– Parası vardı, ama akı-lı yokmuş. Kaybelmişlär narkotiklerdän, diil yakışıklı ilişkiliktän, kompyuter zakon-

suzluundan, hertürlü akılsız-lundan... Para kolay-kolay bulunêr, ama bu dünnedä neredä bulalım ariflik? Sö-leyeyim bir iş. Severim vata-nımı. Pek severim onu. Be-enerim parayı nicä herkez. Açan benim bobaylan anam etiştülär Meksikodan San Die-goya, açan bän küçük kızdım, biz pek fukaraaydık. Çok gecä aaçtım açan yatardım, çünkü imäk yoktu bizdä. Yaşamamda gördüm fukaraalık hem para. Ama da gördüm nasıl para var nicä bozsun insannarı. Ray yok bu dünnedä. Vardı, ama kaybelmiş, açan idik o meyva-yı...

– Of, – dedi Anna. – O eski masal... Lafedersin nicä be-nim malim.

– Bän sä beenerim senin malini. O benzeer benim malimä. Bilersin mi ne, mari Anna? Zenginnik var artık senin yaşamanda, ama bilme-ersin neredä bulunêr.

Monah Kosmas

AÇIKLAMALI SÖLEYİŞLÄR

13. AARİF DUŞMAN AH-MAK DOSTTAN TAA İDİR.

Açan işin olêr duşman-nan, sän bilersin, ne var nasıl beklemää ondan, nedän ko-runmaa. Açan sa iş yapêrsın yakın bir insanınan, sän raatsın, hiç aklına da gelme-er, ani ondan var nasıl zarar göräsin. Ama dostun biraz ilin kafalıysa, çok kerä gelir sıra tüülanmaa.

Örnek erinä annada-yım Haydardan bir istoriya-cık. Bir kerä küüdä gezerlär evdän-evä elektrik kontrolör-ları – bakêrlar, kimin şçötçii

düzgün işleer, kimin sä te-pesi üstü çevirili yada türlü juçoklan durgudulmuş da dönmeer, çorbacıya ekono-miya yapêr. Şmekeriya yapan adamnar, tutulmamaa deyni, biri-birinä haber vererlär, aullar aşırı alatlêêrlar evä... Urêrlar o kontrolörlar bir to-kada. Ev saabisı özener çık-maa karşılamaa musaafirleri, ama etiştirämeer – onun önü sora tokada dooru kaçarak gider on yaşında çocuu da, sevineräk, baarêr:

–Geç kaldınız! Geç kaldı-nız! Baka koydu şçötçii erinä!

Türk.: *Akıllı düşman akıl-sız dosttan hayırlıdır.*

14. AAZI TAA SÜDÄ KOKÊR.

Pek genç, görgüsüz, bece-riksiz insan için sölenir. San-sın diil çoktan memedän ayı-rılmış. Azarlayıcı bir laf. Bu lafa pek küserlär 10-15 yaşın-da çocuklar, açan savaşêrlar yapmaa bir büük adam işi.

Türk.: *Ağzı süt kokmak.*

Комратта ай Илия адына ени

клия дюзюлер

2014 йылын кирез айын-да Комратта Конгазчык та-рафында ени бир клисенин темели атылды. Бу клисейя айоз билгич (пророк) Илия-нын ады верилди. Каул епи-скопу Анатолинин иссезле-месиня гëря бу ишин башына койулду протоиерей Феодор Карабаджак, Комрат кафе-дралынын анатарджысы.

Примария бу фикир ии каршылады да муни-ципал топлушу ени клися ичин топрак верди, о баш-лады дюзюлмяя Комратын Конгазчык тарафындакы кенарында. Таа илери да примария вердийди топрак Комраттан Чадыра доору гидяркян саа тарафта Сааби-нин Симасынын Дишилме-си адына клися ичин.

Ай Илия адына олан клисея ишляр башлады, бир йылда дуарлар калды-рылды, шинди усталар ёр-туйя етиштиляр. Молдо-ванын пойраз тарафында клися ичин маасуз кюмбет сымарланды.

Кыран айынын 2-дя сары тенекийлян каплы бююк хем гëзьял кюмбет Комрата етишти.

Протиерей Феодор шю-кюр етти хепсиня, ким ка-тылды бу ии ишы. О сëледи, ани вар ёля инсаннар, ан-гылары пара вердияр кли-сейя, ама истедиляр адлары калсын саклы.

Йакында гетирилян йал-дызлы кюмбет калдыры-ладжек клисенин юстюня.

ANA DİLİM - TATLI BAL!

ГАГАУЗ ШАРАБЫ ЙОРТУСУ

Гагауз шарабы анылмыш,
Билинер дя бютюн дюннедя,
Буджактан севгии топла-
мыш,
Шарабын татлысы – севги-
дя!
Таа кючюккян, ачан о шыра,
Севинерляр она ушаклар,
Дурулмаа да гелдийнн
сыра,
Бююклеря чекедер йорту-
лар.
Карагез топраклар хем гю-
неш,
Чалышкан инсанын есабы,
Еер оларса буннар хепси еш,

О демьяк гагауз шарабы.
Севиндир, шарабым, до-
лайы,
Ко даалсын инсанын гамна-
ры,
Йашамак ко булсун колайы,
Йашасын ватанын дамары!
Гагауз шарабы анылмыш,
Вар онун бир ёзел кокусу...
Комрата хепсини т опла-
мыш
ГАГАУЗ ШАРАБЫ ЙОРТУ-
СУ!

В. Копуцу

Sensiz istämeerim

Sensiz istämeerim
Ne kabaatsız kalayım, ne
kabaatlı,
Ne mutsuz olayım, ne da
mutlu.
Sensiz istämeerim
Ne saa olayım, ne hasta,
Ne yalnızlık, ne da aylä.
Sensiz istämeerim
Ne metinnik, ne daava,
Ne iilik, ne bela.
Sensiz istämeerim
Ne dostluk, ne sevda,
Ne baaşış, ne bir tekmä.

Sensiz istämeerim
Ne fukaara kalayım, ne
zengin,
Ne gözäl olayım, ne çirkin.
Sensiz istämeerim
Ne talantlı olayım, ne
talantsız,
Ne kabaatlı kalayım, ne
kabaatsız.
Ey, Saabi, Sän beni hayırla,
Hayırla Senin istediinä
görä!

К. Коқан

Паалы достлар! Не да олса, лафедин гагаузча, окуйун кийат ана дилимиздя, ююредин ушаклары да буна. Варса интерес йазыларыңыз, истярсениз пайлашмаа фикирлеринизи бизим окуйуджуларымызлан, беклеериз сизин йазыларынызы kopusciuv@mail.ru почтамыза.

Кимин варса истедии йардым етмяя «Айдын-наа» – реквизицляр ашаада.

САБАА ДУАСЫ

Ей, Джіомня Запчысы Сааби, гююдесіз куветлерин хем хербир тенин Аллахы, Ани йукардакыларда йашээрсын хем ашаадакыларда бакърсын, Ани юреклері хем ич дуйгуларыны денерсин хем инсаннардын саклыларыны ачык билерсин, Башлантысыз хем Даймалы Шафк, Ангысында йок дишилмяк, не да денмяк нышаны; Кендин, ей, Ёлюмсюз Падишах, каблет бизим дуаларымызы, ангыларыны биз, кыйышмаклан умут едеряк Сенин аджыйаннынынын чоклууна, бу вакыт кетю дудаклардан Сана гетирериз, хем афет бизя бизим гюнахларымызы, Ани йаптык ишлян, хем лафлан, хем фикирлян, билмяклян йада билмемяклян; хем пакла бизя хербир тен хем джан мындарлыбындан. Хем вер бизя кушкы юреклян хем фикир айдынныклыбыннан бютюн бу йашамак геджесини гечирмяя, зеря исезлюйсюн даймаларын даймаларынадак. Амин.

KISA HABERLÄR

Kasım ayının 11-dä saat 11-dä, açan bitti ikinci dünnä cengi Çadır kasabasının merkez parkında bu cengtä öläן askerlär hatırına miting geçti. İlersi günü I dünnä cengi monumentinin yanında 60 çadırlının adlarinnan bir plita erleştirildi. Ertesi günü da cenktä öläן hem kaybelän bu insannarın cannarı için dua edildi. Bildir hep bu gün Çadır parkında açıldı I dünnä cengi monumenti, angısı ilk busoy anmak taşı hem Gagauziyada, hem Moldovada. Proektin inşiatoru "Dialog" CT, primariya h.b.

Kasım ayının 4-dä Valkaneş kasabasında geçti VII Çakir okumaları. Adet olan bu okumalar topladı birliktä üüredicileri, popazları, kultura zaametçilerini hem hepsini, kimä yakın Ay-Boba Mihail Çakirin izmetleri. Toplantıda pay aldı Bilim merkezi direktoru, Üretim bakanını hem Kultura bakanını başları, Valkaneş dolayı başı, Valkaneş primarı hem başkası. Gagauziya Başkanı İrina Vlah hem Kaul episkopu Anatoli Botnar selemnemäk sözlerini yolladılar. Plenar oturumundan sora okumalar devam etti sekşiyalarda. Bitkidä katılannar rezolütiyayı kabletilär.

Kasım ayının 19-da Gagauziyanın Resim galereyasında açıldı «Güzün renkleri» adında resim sergisi. Sergidä er aldı sekiz gagauz resimcinin yaratmaları. Resimcilerin arasında nicä görgülü resimcilär, hep ölä gençlärdä vardı. Mariya Dimoglu hem Grigori Deçev sergiledilär millet tematikasında olan resimnerini. Genç resimci İlona Dermenci sä söledi, ani ilk kerä segiler kendi yaratmalarını: «Bän çok sevinerim, ani beni da teklif ettilär hepsi gagauz resimcilerinnän barabar. Bän sergiledim güz tematikasında 10 resim». Toplam olarak, sergidä sergilendi sekiz resimcinin doksan yaratması.

GAGAUZ KORAF LARI

Kasım ayında Gagauziya M. Maruneviç adına Bilim-aaraştırma merkezi tiparladı «Gagauz koraf lari» kiyadını, angısında toplandı hederlez ayının 22-dä geçän forumun materialları hem annadilär gagauz kilimciliinin istoriyası için. Kiyadın ilk payında annadilär Komrat, Çadır, Haydar, Valkaneş kilimcileri için, yapilär ornament, renk, koraf analizleri, yazdırilär şindiki kilimciliin durumu. İkinci payında sa verili «Gagauz kilimciliin istoriyası» adında Komratta geçän toplantının dokladları. Onnarın arasında var Kişinöv, Komrat, Çadır, Valkaneş, Kurçu (Ukraina) gibi çeşitli erlerdän katılannarın yazıları. Kiyadı www.gbm.md saytında açıktır.

Matfeydän ayoş evangeliya, 6: 14 - 23:

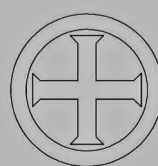
DUA KÖŞESİ

14 Eer insana yanılmaklarını afedärseniz, Gökteki Bobanız da sizä afedecek. 15 Ama eer insana yanılmaklarını afetmärseniz, Bobanız da sizin yanılmaklarınızı afetmeyecek. 16 Hem açan oruç tutärsiniz, ikiüzlülär gibi, kahırlı olmayasınız, zerä onnar üzlerini dürerlärdä, insana oruç tutan görünsünär deyni. Gerçek deerim sizä, onnar artık kablederlärdä ödeklerini. 17 Ama sän, oruç tutarkan, başını yaala hem üzünü yıka. 18 Ki diil insana, ama saklıda olan Bobana oruç tutan görünäsın, da saklıları görän Boban ödeyecek sana açıktä. 19 Kendilerinizä haznä toplamayın er üzündä, neredä kurt hem küf bozär hem neredä hırsızlar, delik kazıp, çälär. 20 Ama toplayın kendinizä haznä göktä, neredä ne kurt, ne küf bozär hem neredä hırsızlar da, delik kazıp, çalmëer. 21 Zerä neredä sizin hazneniz olursa, orada sizin üreeniz da olacak. 22 Güüdenin kandili gözdür. Eer senin gözün paksa, bütün güüdän aydınnık olur. 23 Ama eer senin gözün kötüyäsä, bütün güüdän karannık olur. Eer sendä olan aydınnık karannık, ne büüktür bu karannık!

“HAKIKATIN SESİ”
gazetası
Gazetanın kurucusu:
«AYDINNIK»
kultura-aydınlatmak
cümnä topluluu

Baş redaktor:
Viktor KOPUŞÇU.

Gazetadan material alınarsa,
kaynak gösterilsin lâzım.

AO Asociatia Culturala
“LUMINA”
c/f 1013620007983
c/d 222451200121978
FinComBank SA
fil.12 Comrat
FTMDMD2X411

kopusciuv@mail.ru
kopuzsesi.com
komrat.pravorg.ru
+373-79-79-50-79